

Silkeborg
Kommune

PIXI-UDGAVE AF

PÆDAGOGISK-ARKITEKTONISK PROGRAM

MODERNISERING AF FUNDER-KRAGELUND SKOLE

Udgivet af Silkeborg Kommune 2020

Tekst: Autens i samarbejde med Funder-Kragelund Skole og Silkeborg Kommune v. projektejer Kaj Grove og projektleder Siff Lervad

Layout og fotos: Autens

Tak til elever, medarbejdere og ledelse på Funder-Kragelund Skole og personale i Silkeborg Kommune for samarbejdet.

I Silkeborg Kommune er det besluttet, at Funder-Kragelund Skole, afdeling Funder skal moderniseres. Her er dels en erkendt kapacitetsudfordring samt et ønske om at skabe moderne læringsmiljøer til fremtidens skole. Autens har med det for øje i 2019 arbejdet med skolens elever, medarbejdere, ledelse og Skoleafdelingen i Silkeborg Kommune for at udvikle et pædagogisk-arkitektonisk program.

Dette er en pixi-udgave af omtalte pædagogisk-arkitektoniske program. Hensigten med denne er at give dig en kort introduktion til konklusionerne fra det Pædagogisk-Arkitektoniske Program. Målet er, at det Pædagogisk-Arkitektoniske Program skal være en klar vejviser i udmøntningen af Silkeborg Kommunes investering til glæde for børn og unges liv og læring i en foranderlig fremtid.

Det er Silkeborg Kommune, der bygger og rammesætter de overordnede pædagogiske visioner i takt med de kommunale mål. Der skal herunder skabes fysiske læringsmiljøer, der gennem rumlighed, indretning og organisering, stræber mod at understøtte aktive og kreative læringsprocesser med den enkelte elev og fællesskabet i centrum, og som understøtter

de fælles lærings- og udviklingsmål. Skolen har som nævnt været inviteret tæt ind i udmøntningen af arbejdet lokalt, og det er resultatet heraf, i kombination med kommunens rammesætning, der her og i det Pædagogisk-Arkitektoniske Program kan læses.

Det stod i arbejdet hurtigt klart, at en modernisering, der har et pædagogisk sigte, må bevæge sig langt ud over de bygningsmæssige rammer og forholde sig til skolens indretning og inventar, så en videreudvikling af praksis for alvor kan forløses.

Denne proces har været i gang i flere år på Funder-Kragelund Skole, og det er håbet med dette program, at de fælles pejlemærker kan stå tydeligere, samtidig med at der stadig er forskellige veje for forskellige medarbejdere og børnegrupper til at udfolde det pædagogiske potentiale.

Det er en udvikling, der på skuldrene af skolens nye vision kan skabe en tydeligere rød tråd for børn og unge på deres vej gennem skolen.

Rigtig god læselyst!

VISION & VÆRDIER

Funder-Kragelund Skole

Funder-Kragelund Skole har som nævnt udfærdiget en ny vision, der skaber pædagogisk grundlag for moderniseringen. Den lyder:

”På Funder-Kragelund Skole ønsker vi gennem en dannelses- og læringsproces, at udvikle livsduelige børn og unge, der er rustet til at tage ansvar i det samfund og den verden, de er en del af.

Vi vil udvikle og understøtte den enkeltes lyst og evne til læring gennem forskellige lærende fællesskaber, der er båret af kreativitet, refleksivitet og nysgerrighed.

Alle skal opleve sig som en aktiv del af skolens forpligtende fællesskab, hvor forskellighed ses som en ressource.”

Skolens vision understøttes gennem aldersblandede hold, kompetencehold, storhold, årgangshold og en aldersblandet, funktionsopdelt fritidsdel. På Funder-Kragelund Skole vægter man et læringsmiljø, der gennem kreative processer, tværfaglighed og anderledes undervisningsformer understøtter børnene i at være nysgerrige, refleksive, nyskabende og eksperimenterende i tilgangen til læring.

Her har man fokus på, at alle elever, forældre og medarbejdere føler sig som en del af og bidrager til skolens forpligtende fællesskab.

Skolens læringssyn bygger på forståelsen af læring som en proces, der både sker i det enkelte individ og mellem mennesker. Det betyder, at læring både er en individuel og social proces, som sker i mødet mellem mennesker, der er sammen om noget fælles tredje.

Motivation er for skolen en væsentlig del af læringsprocessen, hvorfor man vægter et læringsmiljø med fokus på udfordringer indenfor nærmeste udviklingszone samt en eksperimenterende, undersøgende og involverende tilgang til læring.

Man ønsker, at børnene er involverede og aktivt deltagende i deres egen læreproces, hvilket blandt andet understøttes af arbejdet med læringsmål og feedback på flere niveauer.

Gennem arbejdet med feedback ønsker skolen blandt andet at udvikle børnenes selvstændighed og refleksionsevne, så de bliver i stand til at tage stilling, vælge til og fra i forskellige situationer. Børn og unge på Funder Kragelund Skole skal rustes til at tage ansvar for deres eget liv i samspil med andre og den verden, de er en del af.

Silkeborg Kommune

Silkeborg Kommune ønsker at skabe fysiske læringsmiljøer, der gennem rumlighed, indretning og organisering, stræber mod at understøtte aktive og kreative læringsprocesser med den enkelte elev og fællesskabet i centrum, og som understøtter de fælles lærings- og udviklingsmål i kommunen:

- Alle børn har ret til at udfolde egne faglige, personlige og relationelle potentialer.
- Alle børn har ret til at indgå i fællesskaber.
- Vi skaber en praksis, der bygger på viden og udvikling af viden - på tværs i skolen, på tværs af skoler og fra skoleafdelingen til den enkelte medarbejder.

Silkeborg Kommune har en strategi, der bidrager til, at kommunens bygninger fremadrettet ikke blot vedligeholdes, moderniseres og udbygges, men også løbende udvikles til motiverende lærings- og trivselsrum.

Her er et særligt fokus på henholdsvis udvikling af læringsmiljøer (betegnelse for de rum, hvor der foregår undervisning) og af de organisatoriske miljøer (betegnelse for de rum, som skolernes ledelse, lærere og pædagoger anvender til det arbejde, som ikke er undervisning).

Strategien peger bl.a. på, at deling, fællesskab, variation og ejerskab er nøglebegreber i det videre arbejde med at udvikle skolernes rum i Silkeborg og således også på Funder-Kragelund Skole. De skal forstås således:

- **Deling:** Ressourcer deles på tværs både internt på skolen og på tværs af skoler og ingen rum er længere personligt ejet.
- **Fællesskab:** Der er fælles samlingspunkter både i klasser og på tværs af årgange, og man samler de organisatoriske miljøer og danner fælles rammer på tværs af medarbejdergrupper.
- **Variation:** På skolerne findes forskelligartede læringsmiljøer, der fremmer læringsaktiviteter både inde og ude. Samtidig er der også miljøer, der understøtter mangfoldigheden i medarbejdernes forberedende arbejde, individuelle forberedelse, teamsamarbejde, møde med forældrene mm.
- **Ejerskab:** Skolens rum skal være et aktivt redskab i undervisningen og i høj grad også formes med/af børnene. Ligeledes er personalet i fællesskab med til at definere de fælles organisatoriske rum.

INDRETNING
Varierede, fleksible og alders-differentierede læringsmiljøer

DISPONERING
Omdisponering og samling af skolens funktioner

BYGNINGENS KVALITET
Indeklima og arkitektoniske oplevelser

HOVEDTEMAER

Forløbet omkring det Pædagogisk-Arktektoniske Program har ledt til identifikation af en række hovedtemaer, der er vigtige at tage fat på med de fremadrettede investeringer:

- Indretning
- Disponering
- Bygningens kvalitet.

De tre hovedtemaer dækker over alle de potentialer og tiltag, der i processen er blevet udviklet og præsenteres kort på de følgende sider.

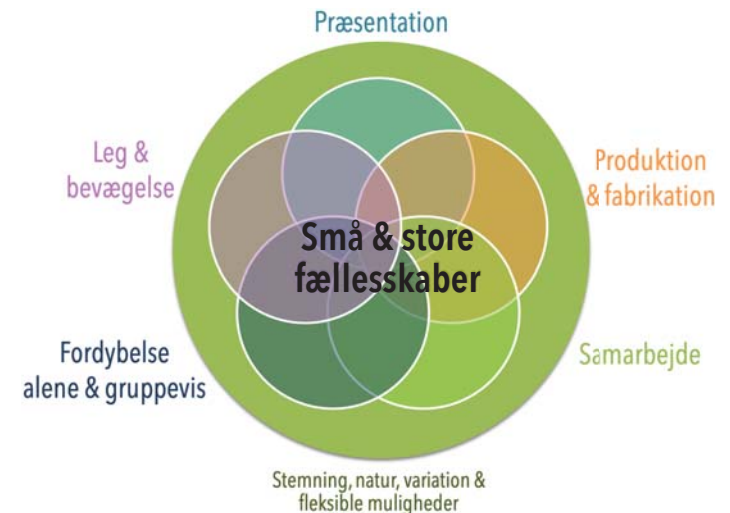
Indretning

Skolens fremtidige indretning og en modernisering heraf er af hel afgørende betydning for, at man på Funder-Kragelund Skole afd. Funder i fremtiden kan se sig selv i en moderne skoletænkning. Inventar kan både muliggøre og lægge barrierer i vejen for en given praksis - og er dér, hvor skolens brugere og bygning forbindes i handlemuligheder. Derfor prioriteres indretningen med i projektet med stort fokus.

På baggrund af processen og særligt designworkshops, hvor elever og personale byggede fysiske løs-

ninger, er en række bærende designprincipper for fremtidens læringsmiljøer blevet til:

Bærende principper for facilitering af læring

Temaet og principperne gør sig gældende, når det handler om udskiftning eller modernisering af både løst og fast inventar. Det handler nemlig ikke blot om at få mere variation i inventaret, men også om at få nogle nagelfaste møbler i fællesarealer.

Det kan være større "møbler", der ikke let kan flyttes rundt på - hvilket bidrager til et roligere lydmiljø. Samtidig kan der være en masse løst inventar, der med sin fleksibilitet muliggør en konstant forandring af læringsmiljøerne, der kan tilpasses de forskellige læringsituationer, som foregår i løbet af en dag, en uge og et skoleår.

Overordnet set er det målet, at læringsmiljøerne understøtter skolens vision og læringssyn og er med til at skabe glæde og grundlæggende lyst til at gå i skole. Eleverne skal i højere grad opleve medbestemmelse og arbejde med delvist elevstyrede aktiviteter, hvor de kan tage stigende medansvar for egen læring med personalets tætte sparring. Her skal være plads til nysgerrighed, eksperimenteren og fejl.

Ligeledes er det af afgørende betydning, at man aldersdifferentiere læringsmiljøerne, således at der eks. i hjemområderne sættes fokus på varierende behov for hhv. indskolings-, mellemtrins- og udskolingselever.

Disponering

Med moderniseringen følger også muligheden for at skabe en anderledes disponering af skolens funktioner sammenlignet med i dag. Man har mulighed for at flytte rundt på eksisterende områder og tænke i nogle helt andre helheder og

sammenhænge. Det handler kort sagt om en styrket "pædagogisk-logisk" disponering og styrket tværgående sammenhæng på afdeling Funder.

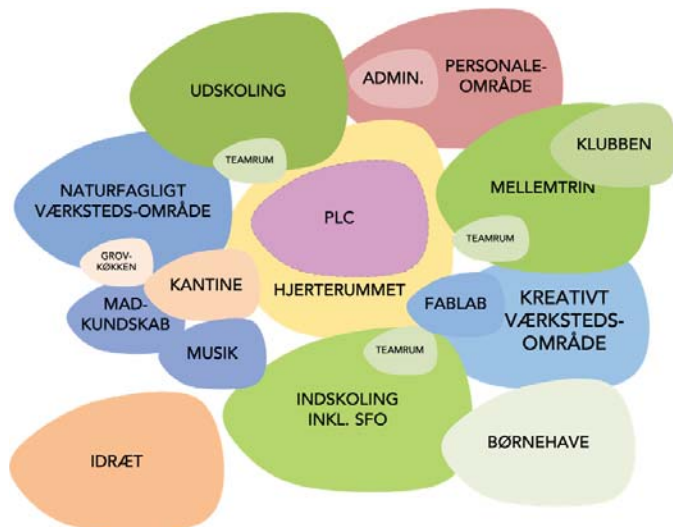
Eksempelvis er det ønsket at samle alle faglokale- og værkstedsfunktioner i "faglige familier". Således tænkes de kreative fag og de naturfaglige fag sammen i områder, hvor de i højere grad kan supplere hinanden og lægger op til flere tværgående forløb og læringsaktiviteter. Det gør sig også gældende for personalet, der kan få samlet de administrative funktioner med ankomstområde og personalefaciliteter.

Samtidig er der et markant ønske om en bedre samling af hele afdeling Funder, der i dag er spredt over en række bygninger uden noget klart hjerte eller samlingssted for alle. Ønsket går enkelt sagt på at understøtte den kerne af fællesskab, skolen står for og som er udtrykt i skolens vision.

I områderne kan skolens læringsmiljøer understøtte elevernes lyst til at opsøge viden og være en tryk og overskuelig ramme, hvor eleverne kan indgå i mange forskellige fællesskaber, herunder aldersblandede hold, kompetencehold, storhold, klasser og årgangshold.

Overordnet disponering af fremtidens afd. Funder

Organiseringen af skolens funktioner skal tydeligt afspejle netop disse varierede fællesskaber. For at skabe sammenhæng på skolen på tværs af fællesskaberne foreslås det at organisere skolen med et centraltliggende hjerte, der etableres i kobling med skolens pædagogiske læringscenter.

Fra skolens hjerte har man let og indendørs adgang til de tre afdelinger (indskoling & SFO, mellemtrin & klub og udskoling) samt fagmiljøer og personalefaciliteter (inkl. administration og ledelse). Det er en stor forandring fra i dag, hvor man går mellem forskellige bygninger og kun har meget lille anledning til at mødes organiseret eller tilfældigt på tværs.

Eleverne fordeles i tre afdelingsafsnit, der placeres med tilknytning til de mest relevante faglige områder. Eleverne kan let ankomme til hjemområderne gennem de decentrale indgange og garderober og påbegynde skoledagen, ligesom der kan være nem adgang fra hjemområderne til udearealer.

Nuværende faglokaler kobles i praksisfaglige værkstedsområder, der understøtter varieret, aktivt, udforskende og praktisk arbejde. Både i undervisningen og i pauser skal det være ligetil at bevæge sig fra et fagligt område til et andet, og med hjerterummet som det naturlige bindeled mødes man på kryds og tværs af skolens forskellige områder og afdelinger.

Skolens udearealer tænkes tæt sammen med indeområderne. Indemiljøer har alle en udemiljøpendant, hvor udemiljøet i tillæg hertil også fortsat og gerne styrket har legen, bevægelsen, venskaberne, samværet og friluftslivet at byde på.

Bygningens kvalitet

Det tredje og sidste hovedtema er bygningens kvalitet, herunder fokus på indeklima og arkitektoniske oplevelser. Her tænkes det, at man med moderniseringen, foruden ifm. indretning og disponering, kan få nogle tidssvarende bygninger, der understøtter elevernes udvikling og læring.

Forskningen viser bl.a. at indeklimaet har stor betydning for elevernes motivation, velbefindende og læringsudbytte. Kort sagt har et godt indeklima stor betydning for elevernes - og også medarbejderes - trivsel. Her er det vigtigt at have fokus på et godt dagslys og en god belysningskvalitet, god luftkvalitet med tilpas CO2 niveau, luftfugtighed, behagelige temperaturer året rundt og ikke mindst et godt akustisk miljø.

Omvendt kan et dårligt indeklima have direkte effekt på livet i skolen med generelt set lavere udbytte af undervisningen og en indirekte effekt i form af flere sygedage og dermed færre undervisningsdage. Bedre indeklima og gode læringsmiljøer vil med stor sandsynlighed give en større undervisningseffekt. Det understøttes af dansk og engelsk forskning, som påviser, at et godt fysisk læringsmiljø kan hæve læringsudbyttet 10-16%.

Ligeledes vil en modernisering af Funder-Kragelund Skole afd. Funder kunne give nye arkitektoniske oplevelser, der kan un-

derstøtte såvel visionen som Silkeborg Kommunes pejlemærker for folkeskolen. Her kan man bl.a. sætte ind ved at trække naturen indenfor i læringsrummet (med træmøbler, planter, tapeter med natur mv.) og skabe sanselige oplevelser ved hjælp af balanceret brug af stimulerende farver.

Samtidig vil moderniseringen kunne åbne op for, at skolen i højere grad kan anvendes udenfor skoletiden. Ved at tænke skolens funktionsområder anderledes og skabe bedre rum til lokale foreninger, frivillige m.fl. kan skolen spille en rolle og blive en aktiv del af lokalsamfundet.

Med alt dette blev det i processen også nævnt, at det er vigtigt, at man forbereder til den digitale fremtid med læringsmiljøer, der skaber gode muligheder for eksempelvis at koble sin computer til en skærm og lave præsentationer, ligesom en udstilling også kan være en elevproduceret video, der kører på et lærred i hjerterummet.

Det er af stor vigtighed for både børn og voksne, at der findes løsninger på hurtigt, velfungerende wifi og faste opkoblinger. Det digitale er en integreret del af hverdagens læreprocesser og skal fungere hurtigt og smidigt. Det bidrager til flow og fastholdelse af fokus, som ellers kan blive forstyrret af "digital ventetid".

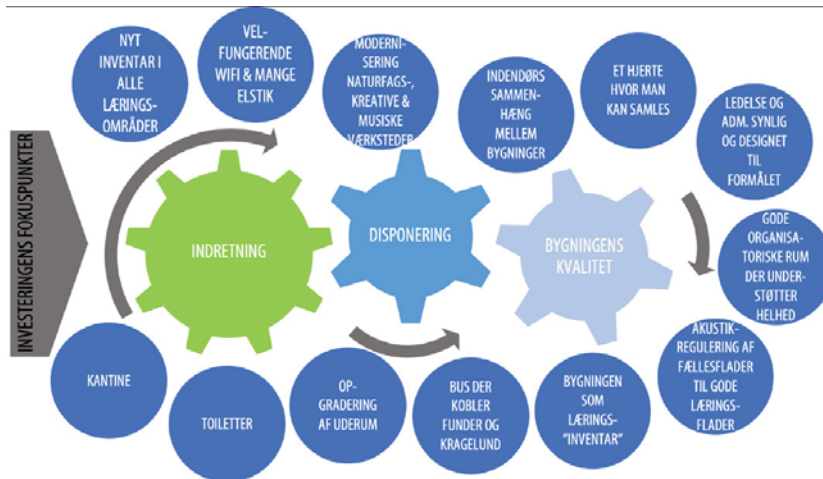
VIDSTE DU AT...

Elever, pædagoger, lærere, ledelse og Skoleafdelingen i Silkeborg Kommune alle har været dybt involveret i udfærdigelsen af det Pædagogisk-Arkitektoniske Program?

Der har været afholdt møder med skolens ledelse og projekt-gruppe, været studietur til flere skoler, været flere workshops med fokus på fremtidens skole, skolens visioner og værdier, læringsmiljøer samt en bred elevproces med elever fra både afd. Funder og afd. Kragelund.

AUTENS' ANBEFALINGER

Som et afsluttende led i den inddragende brugerproces gik først eleverne og efterfølgende medarbejderne sammen om at prioritere de mange forskellige indsatser, de har peget på skal i fokus i moderniseringen af skolen. I modellen herunder er alle disse prioriteter samlet omkring de tre hovedtemaer. De kan betragtes som "must" for moderniseringen. Alle øvrige indsatser, der er fremhævet i det Pædagogisk-Arkitektoniske Program, anses også som vigtige og kan kobles på, så langt budgettet rækker. Autens anbefaler, at alle prioriteringerne i det videre forløb gentestes på såvel elever som medarbejdere og også skolens eksterne interessenter, herunder borgere m.fl.

Funder-Kragelund Skole og Silkeborg Kommune har med udviklingen af det Pædagogisk-Arkitektoniske Program taget et vigtigt første skridt mod moderniseringen af afd. Funder. Programmet er skrevet for at formidle kommunens og skolens intentioner ift. investeringens udmøntning til det/de rådgiverhold, som får til opgave at udfolde den konkret. Programmet er ligeledes skrevet til skolen som en måde at fastholde fælles pejlemærker.

I udviklingsprocesser kommer mange tanker i spil, og meninger brydes, når fremtider debatteres. Alle skal gerne kunne se sig meningsfuldt ind i nye fremtider og se positive udviklingsspor, der tilbyder sig for at løfte kerneopgaven for nye børn ind i nye tider.

Den videre proces herfra er en fortsat udforskning af feltet mellem pædagogik og rum, som er i fuld gang, samt en tilknyttet udvikling i organisering og praksis i forlængelse af den nye vedtagne vision for skolen og principperne i det Pædagogisk-Arkitektoniske Program.

Fra rådgiverside er næste skridt at tage den konkrete bygnings- og inventarmasse under behandling i forhold til intentionerne, så der kan udvikles konkrete oplæg til, hvordan det kan imødekommes og hvad budgettet kan rumme. Konkrete

Elevudsagn fra brugerprocessen

"Vi synes at trappen er et godt sted at arbejde og lære noget, fordi det er en stille zone, og der er ro."

"Puderummet er et godt sted at være, fordi det er blødt, og man bliver afslappet."

"Jeg kan godt lige at være ude, fordi der er meget plads."

"Udenfor er et godt sted at lege, fordi man kan bygge en masse og det er sjovt"

"Det sted, hvor jeg aller bedst kan lære noget er, når jeg ligger på gulvet."

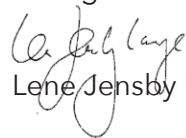
"Et rart sted at være er biblioteket, fordi der er små rum, hvor man føler sig tryk, væggene er bløde, og møblerne er rare."

forslag bearbejdes i samarbejde med ledelse, projekt-gruppe og medarbejdere, så den samskabende proces kan fortsætte med stort ejerskab. Autens anbefaler her, at man i Silkeborg Kommune og på Funder-Kragelund Skole opret- holder den gode, konstruktive dialog Autens har været vidne til i processen.

Det har i processen været tydeligt, at det - som på de fleste skoler - er en mosaik af stemmer, der skal samles i en tydeli- gere fælles linje, som der kan være forskellige meninger om. Vejen er bred, men retningen er klar og sammen arbejder man tættere og tættere på en klar rød pædagogisk tråd, der kommer børnene til gode og understøtter kommunens visio- ner på skoleområdet.

Vi vil gerne rette en stor tak til både børn, medarbejdere, le- delse og Silkeborg Kommune for det privilegie, det har været at arbejde, diskutere og udforske fremtidens skole med jer og ønsker alt det bedste på vejen frem.

På vegne af hele Autens-holdet.

Lene Jensby Lange, Direktør

Silkeborg
Kommune

